

Rekonstrukcija kostima i kostimografska mapa inspirirana filmom "Emma"

Dolibašić, Kristina

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:535602>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-23**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO – TEHNOLOŠKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

**REKONSTRUKCIJA KOSTIMA I KOSTIMOGRAFSKA
MAPA INSPIRIRANA FILMOM „EMMA“**

Kristina Dolibašić

Zagreb, listopad 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO – TEHNOLOŠKI FAKULTET
ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE
KOSTIMOGRAFIJA

DIPLOMSKI RAD

REKONSTRUKCIJA KOSTIMA I KOSTIMOGRAFSKA
MAPA INSPIRIRANA FILMOM „EMMA“

Mentor: doc.art. Marin Sovar

Kristina Dolibašić

11072/TMD – K

Zagreb, listopad 2020.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište u Zagrebu

Tekstilno – tehnološki fakultet

Studij: Kostimografija

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Diplomski rad

**REKONSTRUKCIJA KOSTIMA I KOSTIMOGRAFSKA MAPA INSPIRIRANA
FILMOM „EMMA“**

Kristina Dolibašić

Broj stranica: 60

Broj slika: 94

Broj likovnih ostvarenja: 10

Broj literaturnih izvora: 14

Mentor: doc.art. Marin Sovar

Članovi povjerenstva:

1. Izv. prof. dr. sc. Martinia Ira Glogar

2. Doc. art. Marin Sovar

3. Doc. dr. art. Ivana Bakal

4. Izv. prof. art. Paulina Jazvić

Datum predaje i obrane rada: listopad 2020.

SAŽETAK:

Ovaj diplomski rad kroz temu „*Rekonstrukcija kostima i kostimografska mapa inspirirana filmom Emma*“ bavi se analizom kostimografije filma „Emma“ iz 2020. godine. Teorijski dio diplomskog rada obuhvaća analizu povijesnog razdoblja između 1795. i 1820. godine, definiranje vizualnih obilježja ženske i muške odjeće sa početka 19. stoljeća, kratki osvrt na rad spisateljice Jane Austen te kostimografkinju zaduženu za dizajn kostima u filmu. Slijedi detaljna analiza kostima po likovima koja je poslužila kao inspiracija za likovnu mapu. Analizom odijevanja iz razdoblja 1815. godine i analizom kostima koje nosi glavni lik Emma pristupilo se eksperimentalnom dijelu s ciljem realizacije likovne mape i jednog odabranog kostima.

Ključne riječi: rekonstrukcija kostima, početak 19. stoljeća, Emma, Jane Austen

ABSTRACT:

The main focus of this master thesis on the subject of „*Costume reconstruction and a costume map inspired by the film "Emma"*“ deals with the analysis of the costume design of the film "Emma" from 2020. The theoretical part of the thesis includes an analysis of the historical period between 1795 and 1820, defining the visual characteristics of women's and men's clothing from the early 19th century and a brief review of the work of writer Jane Austen and costume designer in charge for designing the costumes. The following is a detailed analysis of the costumes by characters that served as the inspiration for the art portfolio. An analysis of the clothing from the period of 1815 and an analysis of the costumes worn by the main character Emma approached the experimental part with the aim of realizing an art map and one selected costume.

Keywords: costume reconstruction, early 19th century, Emma, Jane Austen

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
2. TEORIJSKI DIO	5
2.1. POVIJESNO RAZDOBLJE.....	5
2.2. KARAKTERISTIKE TKANINA I ODIJEVANJA S POČETKA 19. STOLJEĆA	7
2.3. ŽENSKI KOSTIM S POČETKA 19. STOLJEĆA	8
2.4. MUŠKI KOSTIM S POČETKA 19. STOLJEĆA	13
2.4.1. “DANDY”.....	14
2.5. JANE AUSTEN.....	15
2.6. KOSTIMOGRAFKINJA ALEXANDRA BYRNE.....	19
2.7. FILM “EMMA”, 2020. GODINA	21
3. EKSPERIMENTALNI DIO	21
3.1. ANALIZA KOSTIMA.....	21
3.2. EMMA WOODHOUSE.....	22
3.3. GEORGE KNIGHTLEY.....	33
3.4. HARRIET SMITH	35
3.5. SPOREDNI LIKOVI.....	37
4. LIKOVNA MAPA INSPIRIRANA KOSTIMIMA IZ FILMA	39
5. ODABRANI KOSTIM ZA REKONSTRUKCIJU	49
5.1. KONSTRUKCIJA MODELA	49
5.2. FOTOGRAFIJE IZRAĐENOG KAPUTA	56
6. ZAKLJUČAK	57
7. POPIS LITERATURE	58

1. UVOD

Kada govorimo o odijevanju u 19. stoljeću, možemo primijetiti kako su se značajne promjene odvijale gotovo u svakom desetljeću. Rad spisateljice Jane Austen postao je usko vezan za modu razdoblja „*Regency era*“¹, kada je moda, arhitektura i umjetnost reflektirala transformaciju u britanskoj povijesti. Iako je Regency era bila u periodu kasnog 18. i ranog 19. stoljeća, formalno je započela oko 1811. godine i završila otprilike deset godina kasnije.

Taj period je bio značajan za romane Jane Austen. Tijekom tog vremena socijalna i politička događanja su utjecala na modu, prvenstveno Francuske i Engleske. Čak i prije Francuske revolucije moda je počela težiti naglašavanju prirodne figure tijela, posebice u ženskom odijevanju. Ovo razdoblje se najčešće povezuje sa „*empir siluetom*“².

Kostimografija filma „Emma“, 2020. vjerno portretira jedno kratko i vrlo često zanemareno doba povijesti kostima.

¹ Web stranica Wikipedia, Regency era
https://en.wikipedia.org/wiki/Regency_era

² Web stranica Wikipedia, Empire silhouette
https://en.wikipedia.org/wiki/Empire_silhouette

2. TEORIJSKI DIO

2.1. POVIJESNO RAZDOBLJE

Devetnaesto stoljeće jedno je od najsloženijih razdoblja u povijesti odijevanja zbog mnogih povijesnih promjena koje su se odvijale te se odražavale na stilove odijevanja. Razdoblje između 1795. i 1820. godine označilo je radikalnu promjenu stila odijevanja te okretanje klasičnoj jednostavnosti inspiriranoj Grčkom i Rimom. Moda je napustila raskoš brokata, čipke i teškog pudera na licu iz ranog 18. stoljeća.

Francuska revolucija (1789. – 1795.), započela je tu radikalnu promjenu ukidanjem feudalnih odnosa u Francuskoj i velikom broju ostalih europskih zemalja, te je označila novu epohu slobode. Moderna era koja se nazirala bila je potaknuta razvitkom kapitalizma i industrijalizacije. Industrijalizacija je ubrzano rasla tijekom 19. stoljeća mijenjajući industriju i rezultirajući povećanjem proizvodnje, što je dovelo do nižih cijena i poboljšanja životnog standarda. Industrijska revolucija razvila je sistem tvornica, što je također dovelo do migracije ljudi iz ruralnih sredina u veće gradove. Moda je također bila jedan od pokazatelja promjena društvenog poretka.

Katherine Aaslestad ukazuje na to kako se „moda, utjelovljujući nove društvene vrijednosti, pojavila kao ključno mjesto sučeljavanja tradicije i promjene.“³

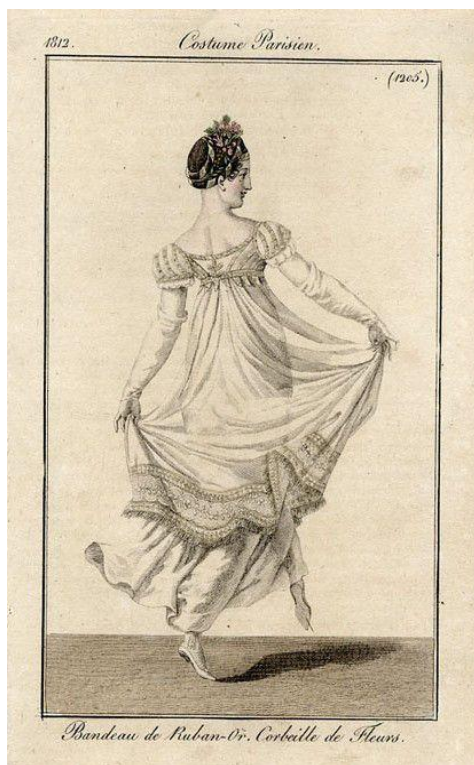
Tijekom ranog Viktorijanskog perioda u Engleskoj mnogi ljudi srednjeg staleža mogli su si osigurati mjesto u visokom društvu, što ranije nije bilo moguće. Jedna od grešaka koje činimo kada razmišljamo o 19. stoljeću iz kuta povijesti odijevanja je da čitavu epohu nazivamo „Viktorijansko razdoblje“. Pogreška je to ponajviše zbog toga što zbog velikih promjena stilova odijevanja treba promatrati svako desetljeće zasebno.

Kada govorimo o razdobljima u Engleskoj, početak stoljeća započeo je sa vladavinom Georgea III. koji je umro 1820. godine. Naslijedio ga je princ od Walesa, u funkciji regenta, namjesnika već od 1811. godine, koji je zatim pod imenom George IV. vladao od 1820. do 1830. godine.

³ Web stranica Wikipedia, 1795 – 1820 in Western fashion
https://en.wikipedia.org/wiki/1795%E2%80%931820_in_Western_fashion

Tijekom njegove vladavine engleski dvor je postao centar mode u Engleskoj, na kojem su se okupljali modno osviješteni članovi visokog društva. Njegove graciozne manire osigurale su mu titulu prvog gospodina Engleske. Nakon njegove vladavine vladao je William IV, a zatim njegova nećakinja Viktorija. Njezina vladavina bila je duga, od 1837. do 1901. godine, te je velikim dijelom utjecala na modu 19. Stoljeća. Njezin utjecaj je bio toliko jak da je većim dijelom 19. stoljeće nazvano Viktorijanskim razdobljem.

Jedan vrlo zanimljiv period za povijest odijevanja predstavlja ranije razdoblje, nazvano „Regency era“⁴, razdoblje između 1795. i 1820. To je razdoblje romantičnih i šaljivih knjiga spisateljice Jane Austen i nove siluete ženske haljine koja je ženama davala mogućnost lakšeg kretanja i slobode.

Sl.1. Ilustracija iz 1812. godine

Sl.2. Ilustracija iz 1895. godine za „Ponos i predrasude“, Jane Austen

⁴ Web stranica Wikipedia, Regency era, Ujedinjeno kraljevstvo Velike Britanije i Irske pod vladavinom kralja Georgea IV

https://en.wikipedia.org/wiki/Regency_era

2.2. KARAKTERISTIKE TKANINA I ODIJEVANJA S POČETKA 19. STOLJEĆA

Interes za umjetnost i filozofiju drevnoga svijeta paralelan je sa oživljavanjem novih klasičnih elemenata u novom ženskom kostimu. Inspiracija preuzeta sa grčkih statua i oslikanih vaza donijela je u modu dominantnu bijelu boju haljine. Naglasak je bio na prirodnoj ljepoti i nježnim pastelnim bojama.

Iako je moda nastajala prvenstveno na francuskom dvoru prenoseći se u Englesku preko članova visokih slojeva društva, tijekom Napoleonskih ratova prekinut je put za modu i tkanine koje su dolazile iz Francuske.

To se poklopilo sa povećanim uvozom tkanina iz Indije koja je uvozila fine musline, kašmirske šalove i sirovi pamuk. Ranije u 18. stoljeću vidljiv je utjecaj azijske kulture na tekstilnim materijalima.

Zanimljivi brokati i printani pamuk uvoženi su ili kopirani iz Kine, Japana ili Indije. Taj trend nastavio se i početkom 19. stoljeća. Bijeli muslin, ponekad printan ili izvezen, masovno se koristio u prva dva desetljeća. Budući da su takve fine tkanine bile skupe za uvoz uskoro su europski proizvođači počeli proizvoditi svoje jeftinije kopije. Europske tkanine bile su lošije kvalitete, ali su se prodavale po jeftinijoj cijeni.

Jedan od popularnih odjevnih predmeta bio je kašmirski šal. Dugi šal koji je služio kao zaštita od hladnog vremena vani, nošen ponekad i u unutarnjem prostoru, zanimljiv je modni detalj koji se uklapao u jednostavnost haljine. Kašmirski šal koji vuče porijeklo iz Indijske provincije Kašmir nosili su indijski muškarci. U originalu je bio izrađen od fine dlake kašmirske koze. Porast interesa za ovim odjevnim predmetom naveo je europske proizvođače na proizvodnju imitacije od vune ili svile.

Jedan od značajnih događaja sa početka stoljeća bio je izum novog žakardnog stroja za tkanje koji je patentirao Joseph Marie Jacquard 1801. godine. Stroj je omogućio izradu složenijih dezena korištenjem raznobojnih niti u procesu tkanja na tkaninama poput brokata i damasta. Budući da je šivaći stroj izmišljen tek 1846. godine, u periodu ranih 1800-ih većinu ženske odjeće su ručno šivale krojačice kod kuće. Oko 1820. godine pojavljuju se profesionalni krojači koji su uglavnom izrađivali mušku odjeću po mjeri.

Dva portreta koja prikazuju kašmirske šalove nošene početkom stoljeća.

Sl.3. Portret Madame Récamier, Jacques-Louis David 1805. godina

Sl.4. Amelie Augustes von Bayerne, Joseph Karl Stieler, 1823. godina

2.3. ŽENSKI KOSTIM S POČETKA 19. STOLJEĆA

Zadnjih pet godina 18. stoljeća doživjelo je brzu promjenu modnog stila. Francuska revolucija izmijenila je početak novog stoljeća. Mladi ljudi su se htjeli vizualno odmaknuti od buržoaske aristokracije.

Struk na haljinama je počeo rasti i izravnjavati se, „*Chemise a la reine*“⁵ se počela širiti na istaknutom mjestu evoluirajući od kontroverznog oblika iz prethodnog stoljeća u jednostavnu bazu za novu konstrukciju haljine. Stari stilovi su se teško uklapali i adaptirali u novu modu, ponekad sa čudnim rezultatima. Do kraja stoljeća Regency moda se stabilizirala u Neo – klasični stil posuđujući izgled iz Grčke umjetnosti.

Rano u početku stoljeća suknje su i dalje imale puniji oblik, često su imale šlep na stražnjem dijelu i uglavnom uske rukave koji su dosežali skoro do lakta.

⁵ Košulja koja dolazi ispod haljine, Web stranica Wikipedia Chemise <https://en.wikipedia.org/wiki/Chemise>

Pretežno bijele haljine mogle su biti upotpunjene sa kratkim gornjim dijelom, „*bodice*“⁶, turbanom ili šalovima koji su bili inspirirani Grčkom i Indijom. Na vrhuncu Neo – klasičnog perioda gornji dijelovi su imali ekstremne oblike. Bili su niski u dekolteu i visoki u struku što je više moguće, sa savršenim dekolteom četvrtastog oblika koji su mogli postići. Prema kraju 1810 – ih ti ekstremi su postajali blaži.

Konstantno vidimo kroz povijest odijevanja trend koji raste dok ne dosegne smiješnu razinu, te se tada ponovno vraća na nešto jednostavno i suptilno prije nego što počne ponovno dosežati razinu kompliciranog.

Četvrtasti dekoltei nisu bili više toliko uski i počeli su dobivati zaobljeni oblik. Šlepovi su se povukli, nije ih više bilo, a haljine su izgubile volumen u donjem dijelu. Haljine su postajale uže uz tijelo samo sa određenom količinom nabora centriranima na sredini leđa. Rukavi su postajali kraći i napuhnuti, puf rukavi su postali moderni. Metoda konstrukcije je također bila pojednostavljena. Haljine su se zatvarale sa gumbima ili vezicama na leđima.

Sl.5. Pamučna bijela haljina iz 1810. godine, „The Metropolitan Museum of Art“

Sl.6. Slika pamučne haljine sa uzorkom

Sl.7. Haljina iz 1805 – 1810. godine, „The Metropolitan Museum of Art“

⁶ Gornji dio odjeće koji pokriva dio od vrata do struka, Web stranica Wikipedia Bodice <https://en.wikipedia.org/wiki/Bodice>

Tijekom 1810 – ih ti trendovi su se nastavili sa dodatkom novih trendova koji su postali više uobičajeni kasnije u 1820 – ima, udaljujući se od velike jednostavnosti Neo – klasičnog stila i perioda. Veće dekoracije na haljinama su postale poželjnije te sve razrađeniji, kompliciraniji i u većem broju ukrasi koji su se nalazili na rubovima haljina ili kao porubi za duge suknje. Bijela je i dalje bila glavna boja ali počeli su se pojavljivati i pojedini uzorci na tkaninama poput prugica ili kariranog uzorka.

Struk se polako spuštao od ekstremno visokog na prirodnu razinu struka, a haljina je postajala punija pri dnu. Kratki puf rukavi ostali su moderni i često su bili postavljeni na već postojeće duge rukave. Tijekom 1820 – ih evolucija ovih trendova postala je izraženija. Jedan od primjera je svakako puf rukav koji se s krajem 19. stoljeća sve više povećavao, dobivao na volumenu te sadržavao više ukrasa. U ranijim godinama gornji dijelovi haljine sadržavali su nabore i ušitke dok su glatki gornji dijelovi postajali popularni kako je period odmicao.

Period 1820 –ih je i dalje smatran Regency erom, ali je ujedno i tranzitno razdoblje u modi kada je dolazilo do promjena u malo vremena. Već do 1830 – ih ovi trendovi su došli do ekstrema, pa je njihov začetak sa početka stoljeća gotovo potpuno nestao.

Raščlanjivanjem onoga što znamo o periodu početka 19. stoljeća i što je sve pojedini izgled mogao sadržavati, bitno je znati važnost svakog sloja odjeće iz tog vremena da bismo mogli analizirati kostime iz filma Emma.

Svaka žena započela bi odijevanje sa košuljom od bijelog platna („chemise“ ili „shift“). Zatim bi obukla čarape („stockings“) koje su držali držači („garters“). Korzeti iz 18. stoljeća bili su jako uski i strukirani, dok je nova jednostavnija verzija koja ih je zamijenila bila kraća ili duža, ovisno o tipu haljine. Barem jedna podsuknja („petticoat“) je bila potrebna da bi se postigla odgovarajuća razina neprozirnosti sa laganim i prozračnim tkaninama.

Podsuknje su bile prilagođene visokoj razini linije struka i držale su ih naramenice ili su bile našivene na gornje dijelove unutarnje haljine. Bilo je također popularno nositi podsuknje i pod – haljine u jarkim bojama tako da su prozirne haljine koje su dolazile gore bile mijenjane često zbog postizanja drugačijeg efekta i izgleda. Slijedeći sloj bila je glavna haljina koja je bila vrlo često potpuno prozirna i lagana.

Razlikovala se jako po tome za koju je prigodu i koje doba dana korištena. Jutarnja haljina je često imala duge rukave i niski dekolte koji je bio popunjen sa kratkim tipom potkošulje sa ovratnikom („chemisette“ ili „fichu“).

Dame su nosile šalove i šešir da očuvaju frizuru. Šeširi su vrlo često bili ukrašeni sa puno perja, a osim njih su bili popularni turbani ili ukrasne trake vezane oko glave. Za šetnju bi odjenule nekakav tip kratke jakne, kratki „*spencer*“⁷ ili dugi kaput zvan „*pelisse*“⁸ kroz koji je provirivao ovratnik od košulje nošene ispod haljine.

Sl.8., 9. Prikaz prednjeg i stražnjeg dijela žute „spencer“ jakne sa bogatim ukrasima na predjelu rukava

Sl.10. Plava spencer jakna sa zanimljivim rukavima koja je mogla biti nošena vani ili unutra kao dodatak na haljinu

⁷ Kratki tip vunene jakne iz 1790. godine koji su nosili muškarci, Web stranica Wikipedia Spencer (clothing)
[https://en.wikipedia.org/wiki/Spencer_\(clothing\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Spencer_(clothing))

⁸ Dugi kaput koji vuče porijeklo iz muške vojne uniforme, s početkom 19. stoljeća je postao popularan kao ženski odjevni predmet, Web stranica Wikipedia Pelisse
<https://en.wikipedia.org/wiki/Pelisse>

Sl.11. Primjer pelisse kaputa i spencer jakne

Sl.12. Dugi plavi kaput sa dugim i kratkim rukavima

Sl.13. Crveni pelisse kaput sa svim pripadajućim modnim dodacima iz 1810. godine

Modni dodatak je bio šešir („bonnet“), rukavice i mala torba zvana „*reticule*“ ili „*ridicule*“⁹. Za večernje prigode odabirale su haljine od finijih materijala sa kratkim rukavima i dugim rukavicama. Kratke kožne rukavice nošene su prilikom izlaska van u šetnju uz kaput. Muf je također bio popularan u tom periodu. Cipele su inače bile jednostavne kožne čizme ili ravne balerinke koje su se vezale vezicama oko gležnja.

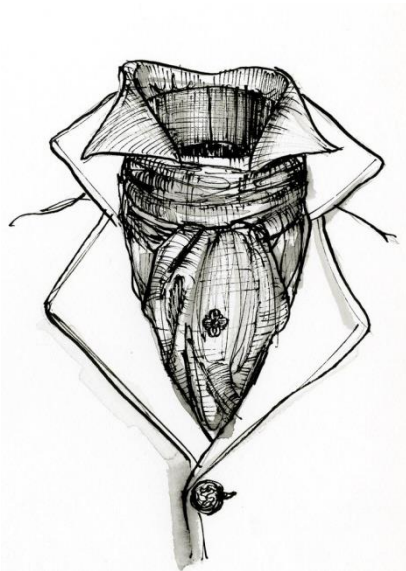
Sl.14. Primjer šešira sa cvjetnim ukrasom, tipične torbice ukrašene vezom i ravnih čizmica na vezanje

⁹ Mala torbica slična današnjim večernjim torbicama, moderna između 1795. i 1820. godine, Web stranica Wikipedia Reticule (handbag) [https://en.wikipedia.org/wiki/Reticule_\(handbag\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Reticule_(handbag))

2.4. MUŠKI KOSTIM S POČETKA 19. STOLJEĆA

Muška odjeća u periodu 19. stoljeća imala je sve veći naglasak na muževnost, te je eliminirala nepotrebne ukrase i dodatke na odjevnim predmetima. Stilovi u muškoj odjeći nisu se mijenjali toliko često kao u ženskoj, nego su to bile samo suptilne promjene u načinu krojenja odjela već nošenog ranije tijekom kraja 18. stoljeća. Promjene koje su nastajale uglavnom su uvodili muškarci visokog staleža.

Muška moda sastojala se uglavnom od kaputića, prsluka, hlača do koljena ili dugih hlača i redingota. Kaputić se preklapao na prsima, a straga je padao u dva repa. Bijeli ovratnik otvoren sprijeda penjao se vrlo visoko na vrat, te je bio omotan dugim komadom bijele svilene tkanine više puta oko vrata, tip kravate nazvan „belcher cravat“¹⁰.

Sl.17. Skica kravate kakva je nošena tijekom 19. stoljeća

Sl.18. Portret „Pierre-Jean-George Cabanis“, M – J Blondel 1810. godina

Rukavi su bili dugi i padali su na šake. Kaputić je nakon 1804. godine strukiran i nosi se s prslukom, preklopljenim ili ravnim koji dolazi iznad pojasa. Nose se hlače do koljena ili duge hlače.

¹⁰ Kravata poput šala zamotana oko vrata, nošena već tijekom 17. stoljeća,

Web stranica Wikipedia Cravat

<https://en.wikipedia.org/wiki/Cravat>

Duge hlače mogu sezati do gležnja ili biti ugrurane u visoke čizme. Nose se kaputi, „*redingoti*“¹¹ preklopljeni s dvostrukim kopčanjem.

Veliku ulogu u muškom odijevanju imali su dodaci poput štapova i kožnih rukavica, dok su ukrasni gumbi bili izrađeni od perla ili metala. Trorogi i dvorogi šeširi su u početku nošeni po uzoru na Napoleona i njegove vojnike, kasnije su moderni postali cilindri. Najveća promjena bila je promjena dužine hlača. Kratke hlače nošene u prijašnjim periodima postupno su produžene do gležnja, te su bile učvršćene trakom koja je išla ispod cipele pridržavajući hlače, sa kratkim prorezom sa strane na svakoj nogavici. Za formalne i svečane trenutke muškarac je i dalje odijevao kratke hlače sa bijelim čarapama.

2.4.1. „DANDY“

Dandy je bio naziv za muškarca koji je ulagao puno pažnje u svoj fizički izgled, način ponašanja i jednu nonšalantnost koja je bila dio životnog stila imućnih muškaraca. Dandy je mogao biti muškarac srednje klase koji je težio za životnim stilom visoke klase. To je bilo posebno izraženo u britanskom društvu kasnih godina 18. stoljeća i početka 19. stoljeća.

Jedan od poznatih kicoša, dandy – ja bio je George Bryan "Beau" Brummell, student na Oxfordu i suradnik princa regenta, kasnije kralja Georgea IV. Brummell nije bio iz aristokratske pozadine, nego je bio poznat samo po tome što je bio poznat unutar visokog društva, te se njegova veličina temeljila „ni na čemu“.

„Nikad bez pudera ili parfema, besprijekorno okupan i obrijan. Odjeven u običan plavi kaput, savršeno očetkan, savršenog kroja, pokazujući savršeno uštirkani ovratnik i složenu kravatu u čvor.“¹²

¹¹ Tip vojničkog muškog kaputa iz 18. i 19. stoljeća, Web stranica Britannica <https://www.britannica.com/topic/redingote>

¹² Web stranica Wikipedia Dandy, Beau Brummell and early British dandyism <https://en.wikipedia.org/wiki/Dandy>

Sl.19. Portret Brummella iz 1844. godine

Sl.20. Karikatura Beau Brummell, Richard Dighton 1805. godina

2.5. JANE AUSTEN

Jane Austen (Steventon, 16. prosinca 1775. – Winchester, 18. srpnja 1817.) bila je engleska spisateljica romana koji tumače i kritiziraju najviše slojeve britanskog društva tog vremena. Ona uglavnom piše o ovisnosti žena o braku u potrazi za socijalnim položajem i ekonomskom sigurnošću. Osim zanimljivih priča uvodi nas i u jedan novi svijet mode sa početka 19. stoljeća. Poznata je uglavnom po svojih šest glavnih romana od kojih su najpoznatiji „Razum i osjećaji“ (1811.), „Ponos i predrasude“ (1813.), „Mansfield Park“ (1814.) i „Emma“ (1816.). Njezine knjige nadahnule su mnoge režisere. Najpoznatije ekranizacije njezinih knjiga prije svega su „Razum i osjećaji“ iz 1995. godine u kojima glume Emma Thompson, Kate Winslet i Hugh Grant, zatim „Ponos i predrasude“ iz 2005. godine gdje je glavnu ulogu utjelovila Keira Knightley, te „Emma“ ekranizirana dva puta. Prvi film po knjizi Emma bio je 1996. godine sa poznatom Gwyneth Paltrow u glavnoj ulozi. Drugi film istog naziva snimljen je 2020. godine, gdje je manje poznata Anya Taylor-Joy odigrala ulogu Emme Woodhouse.

Jedan od izvora informacija koji nam daje saznanja o odijevanju s početka stoljeća su pisma koja je Jane Austen razmjenjivala sa svojom starijom sestrom Cassandrom. Sa njom je raspravljala o frizurama, oglavnjima i haljinama. Njezina sestra ju je prikazala na jednom od portreta na kojem je također vidljiva tipična bijela haljina moderna u tom periodu.

Sl.21. Portret Jane Austen iz 1810. koji je izradila njezina sestra Cassandra

Sl.22. „The Rice portrait“, Ozias Humphry 1790 – 1810. god.

Jedan od citata iz knjige Emma govori o tome koliko pažnje je sama spisateljica posvećivala lijepom odijevanju:

„Biti u društvu, lijepo odjevena i vidjeti druge lijepo odjevene, sjediti i smiješiti se i izgledati lijepo, i ništa ne reći, bilo je dovoljno za sreću sadašnjeg sata.“ ~ Emma, 1816.¹³

Romani i filmovi inspirirani likovima iz njenih knjiga obilježili su jedinstveno razdoblje tranzicije u modi „Empire stil“ koji su kostimografi počeli poistovječivati sa Jane Austen. Haljine tog stila i kroja su toliko vizualno povezane sa likovima da ih je gotovo nemoguće razdvojiti.

Osim filmova, u čast Jane Austen organizirane su i mnoge izložbe diljem svijeta koje sadrže zanimljive haljine i druge odjevne predmete sa početka 19. stoljeća. Očuvani odjevni predmeti savršeni su izvor informacija za svakog kostimografa.

¹³ Web stranica CLOTHES LINES, The fashions of Jane Austen
<https://u.osu.edu/clotheslines/2017/10/24/the-fashions-of-jane-austen/>

Par primjera muzejskih artefakata ženske dnevne i svečane haljine.

Prva haljina: Ova haljina izrađena je od teže, čvrste svile koja se često koristila u periodu 18. stoljeća i počecima 19. stoljeća. Haljina ima novu siluetu, ravnog kroja koji ne naglašava pravu liniju struka. Silueta koja je bila popularna već 1790. godine. Iako je pamuk već postao popularan kao tkanina za dnevnu odjeću, imućnije žene i dalje su imale haljine izrađene od svile i za dnevnu odjeću.

Druga haljina: Modni stilovi počeli su se drastično mijenjati već krajem 18. stoljeća. Raskošna haljina iz perioda Marije Antoanete prešla je u jednostavniju siluetu inspiriranu grčkim kipovima. Bjelina kipova bila je inspiracija za haljine poput ove dnevne bijele haljine koja pada ravno sprijeda, te je nabrana na stražnjem dijelu imitirajući drapiranje tkanine prikazane na grčkim kipovima. Dnevne haljine poput ove su se izrađivale od finog pamučnog muslina.

Treća haljina: Svečane večernje haljine poput ove nosile su se na svečanim večerama i balovima. Veći dio života Jane Austen večernje haljine su imale cjevasti oblik. Bile su izrađene od svile i vrlo često su imale ukrase na rubu haljine ili dijelu dekoltea i rukava. Izrezani i napuhnuti rukavi su vrlo često po svom dizajnu podsjećali na detalje već viđene u srednjovjekovnom periodu.

Sl.23. Svilena dnevna haljina , 1797. – 1810.

Sl.24. Pamučna dnevna haljina, 1800. – 1810.

Sl.25. Svilena večernja haljina, 1817. – 1820.

Neke od izložbi bile su posvećene isključivo filmskoj kostimografiji. Najpoznatiji film inspiriran njezinim knjigama je zasigurno film „Ponos i predrasude“. Film je snimljen 2005. godine, a kostime je dizajnirala Jacqueline Durran, poznata po filmovima „Atonement“ i „Anna Karenina“ za koji je dobila i Oscara.

Sl.26. Moodboard koji prikazuje skice i isječak iz filma gdje je vidljiva bijela haljina koju nosi Keira Knightley

Film Emma snimljen 1996. godine je prva ekranizacija istoimene knjige. Kostime za prvi film o Emmi Woodhouse dizajnirala je britanska kostimografkinja Ruth Myers, također nominirana za nagradu Oscar u kategoriji najboljeg kostima.

Sl.27. Vjenčanica iz filma Emma, 1996. koju je nosila Gwyneth Paltrow

2.6. KOSTIMOGRAFKINJA ALEXANDRA BYRNE

Alexandra M. E. Byrne engleska je kostimografkinja rođena 1962. godine. Većinu svoje karijere dizajnirala je kostime za povijesne drame. Dizajnirala je kostime za sveukupno dvanaest filmova od čega je pet puta bila nominirana za nagradu Oscar, te je osvojila jednog Oscara za fantastičan film o kraljici Elizabeti I. pod nazivom „Elizabeth: The Golden Age“ snimljenim 2007. godine. Film je, osim po sjajnoj glumi Cate Blanchett dojmljiv i po fantastičnim kostimima koji prikazuju svu raskoš renesansnog perioda.

Sl.28., 29., 30. Isječci iz filma, Cate Blanchett u tri različita renesansna kostima

Osim „Elizabeth: The Golden Age“ (2007.) dizajnirala je kostime iz istog perioda za filmove „Elizabeth“ (1998.) i „Mary Queen of Scots“ (2018.) koji su joj također osigurali nominaciju za najbolji kostim. Jedan od filmova za koji je bila nominirana je „Finding Neverland“ iz 2004. godine. Povijesna bajkovita drama inspirirana pričom o Petru Panu. Radnja filma smještena je u 1904. godinu u Londonu.

Sl.31., 32. Isječak iz filma „Finding Neverland“

Alexandra Byrne školovala se na studiju arhitekture u Bristolu planiravši karijeru u scenografiji. Nastavila je studirati kazališni dizajn u Engleskoj nacionalnoj operi. Scenografski pristup i kazališno iskustvo usmjerili su je prema filmskoj kostimografiji, nakon čega je dobila par priznanja i nagrada za svoj uspješan rad.

Osim povijesnih drama dizajnirala je kostime za superheroje u „Marvelovim“ hitovima poput filmova "Thor" (2011.), "The Avengers" (2012.). Zadnji film i zasigurno jedan od boljih za koji je osmislila kostime je zadnja ekranizacija filma „Emma“ (2020.).

U filmu Emma Alexandra Byrne uspjela je vjerno dočarati period Jane Austen sa složenim kostimima, raskošnim tkaninama i nježnim pastelnim bojama koji se savršeno uklapaju u scenografiju filma. Osim pastelnih nijansi i bijele boje koristila je u pojedinim scenama jarke nijanse plave, žute i narančaste čime je zaintrigirala gledatelja i dala karakter svakom pojedinom liku. Kostimi po svojim bojama i raskošnim detaljima se savršeno uklapaju u također vrhunsku scenografiju koja nas uvodi u jedan bajkoviti svijet iz 1815. godine. Svojim vizualnim rješenjima kostima uspjela je iznova probuditi zanimanje javnosti za Jane Austen.

Sl.33. Poster filma „Emma“ koji prikazuje lik Emme Woodhouse

Sl.34. Poster filma „Emma“ koji prikazuje lik Gđe. Elton

2.7. FILM „EMMA“, 2020. GODINA

Film Emma snimljen 2020. godine je britanska povijesna komedija – drama koju je režirao američki filmski režiser i fotograf Autumn de Wilde prema scenariju koji je napisala novinarka i spisateljica Eleanor Catton. Scenarij je nastao prema knjizi Emma spisateljice Jane Austen, napisanoj 1815. godine.

Priča prati mladu i bogatu Emmu Woodhouse koja se upliće u ljubavne odnose svojih prijatelja i poznanika. Dvadesetjednogodišnja Emma živi sa svojim ocem Henryem Woodhouseom. Početak knjige i filma ju opisuje kao „zgodnu, pametnu i bogatu...“ Emma se ne želi vjenčati, osim ako nije zaljubljena. Vrijeme uglavnom provodi u pokušaju spajanja ljudi u svojoj okolini. Nakon što se njezina guvernanta uda pronalazi novu, mlađu Harriet Smith. Emma saznaje da je gospodin Robert Martin zaprosio Harriet. Iako tvrdi da se neće miješati, Emma manipulira sa Harriet da odbije ponudu za brak gospodina Martina. Emma vjeruje da je gospodin Elton, lokalni vikar, zaljubljen u Harriet. Situacija se dodatno zakomplicira kada gospodin Elton izjavi ljubav Emmi. U prvih nekoliko scena upoznajemo i gospodina Georgea Knightleya koji je uz Emmu jedan od glavnih likova filma. Budući da Emma odbija udvaranje vikara Eltona, gospodin Elton se tajno vjenča. Njegova nova supruga Augusta Elton jedan je od sporednih likova, ali svojom pojavom i karakterom ne ostavlja takav dojam. Kroz jedan šaljiv način upoznajemo sve likove i njihove odnose. Kako film odmiče svome kraju njihovi međusobni odnosi se dodatno kompliciraju da bi se na kraju raspetljali na najbolji mogući način. George Knightley i Emma u početku filma imaju prijateljski odnos poput brata i sestre, te pred sami kraj oboje shvaćaju da su zaljubljeni jedno u drugo. Film završava sa scenom njihovog vjenčanja.

3. EKSPERIMENTALNI DIO

3.1. ANALIZA KOSTIMA

Mnogi odjevni predmeti u filmu Emma su pojednostavljeni od onoga što vidimo u povijesti odijevanja tog vremena. Kostimografkinja nije koristila puno čipke i drugih detalja iz perioda. Raznolikost i slojevitost odijevanja je jedna od karakteristika početka 19. stoljeća.

Svaki odjevni predmet mogao se kombinirati na drugačiji način, što je ženama davalo mnogo mogućnosti za drugačiji izgled. Baza je uglavnom bila bijela haljina, dok je boja mogla biti promijenjena sa različitim slojevima.

Dodatak odvojivog gornjeg dijela mogao je dnevnu haljinu lako pretvoriti u večernju. Jakna sa kratkim rukavima se možda čini nepraktičnom, ali njena svrha je bila uvesti raznolikost u odijevanje. Prije ove ere odjeća je bila jednolična jako dugo. Najbolji način odijevanja je onaj koji koristi najmanji broj odjevnih predmeta, ali sa mogućnošću raznolikog kombiniranja.

Film Emma je savršen primjer raznolikosti i mogućnosti kombiniranja odjevnih predmeta tog razdoblja. U filmu pratimo modno kombiniranje imućne žene kroz sva godišnja razdoblja.

Sl.35. Plakat filma Emma, 2020.

3.2. EMMA WOODHOUSE

Emma Woodhouse je glavni lik filma „Emma“. Kroz čitav film pratimo Emminu transformaciju kroz razne odjevne kombinacije koje se nikada kroz cijeli film ne ponavljaju više od jedan puta. Iako je njezin broj odjevnih predmeta ograničen, Emma se u svakoj sceni pojavljuje u drugoj kombinaciji istih već viđenih dijelova odjeće. Vidimo ju svega dva puta u košulji koja se nalazi ispod haljine i ima barem dva para čarapa, jedne deblje i jedne finije pletene.

Nosi i korzet koji je vidljiv po njezinoj silueti haljine, te dva puta izviruje ispod haljine. Nosi također i podsuknju, iako samo jedan sloj. Ostali slojevi koje nosi su glavna haljina i jakna ili kaput. Jedini mogući odmak od povijesnih činjenica je samostojeći ovratnik koji nosi u jednoj sceni. Njezini rukavi su uglavnom prozirni i ispod je vidljiv je još jedan rukav. Većina rukava su uniformiranog stila, te nabrani na vrhu ramena. Emma vrlo često nosi haljine kratkih rukava i vani, što je nepraktično i netočno za to vrijeme, ali je dio estetike u filmu. U takvim trenucima ju vidimo u par navrata zaogrnutom sa dugim šalom, koji odgovara povijesnim činjenicama.

Emma kroz cijelu godinu nosi 6 dnevnih i 6 večernjih haljina. Ima ljetnu večernju haljinu i zimsku haljinu, te dvije svečane večernje haljine. Također ima dvije haljine za posebne prigode, božićnu haljinu i vjenčanicu. Ima 6 podsuknji, par bijelih i par obojenih koje kombinira u raznim prigodama, 9 različitih jakni, 6 pari čizama i balerinki, te nekoliko različitih šalova, šešira i rukavica.

Film počinje sa scenom gdje se Emma budi i čini se da spava u bijeloj košulji, chemise koja dolazi ispod svake haljine. U idućoj sceni nosi novi odjevni predmet bijele boje koji se zove „*canezou*“¹⁴, rijedak odjevni predmet za to doba ali ga možemo vidjeti na par portreta. Canezou je proziran i ima tri sloja ovratnika, vjerojatno od muslina.

Sl.36. Prva scena, isječak iz filma

Sl.37. Portret na kojem vidimo primjer sličnog odjevnog predmeta

¹⁴ Gornji odjevni predmet uglavnom nošen preko haljine, Web stranica Wikipedia Canezou <https://en.wikipedia.org/wiki/Canezou>

Njezina prva bijela haljina ima bijeli vez na rubu. Na nogama nosi žute kožne čizme.

S1.38. Druga scena, isječak iz filma

S1.39. Iduća scena gdje vidimo detalj ovratnika u krupnom planu

U idućoj sceni Ema izlazi sa ocem van na vjenčanje svoje guvernante. Na istu bijelu haljinu je obukla blijedo ružičastu spencer jaknu. Ružičasta jakna inspirirana je pravim očuvanim artefaktom iz tog vremena.

Iako je dizajn izmijenjen, rukavi su drugačiji i ovratnik je pojednostavljen, te iznad ruba ovratnika izviruje čipka u svojoj cjelini nalikuje muzejskom primjerku jakne koja je vrlo vjerojatno poslužila kao inspiracija. Jakna ima također viseći ukras na leđima iako povijesne činjenice ukazuju da je češći ukras bila mašna na stražnjem dijelu takvog tipa jakne. Također nosi i šešir u istoj sceni, prvi u nizu uglavnom bijele boje sa žutim cvjetnim detaljima i perjem.

S1.40. Scena vjenčanja Emmine guvernante

Na slikama ispod vidimo jaknu iz filma koju je izradio „Cosprop“ studio iz Londona i vrlo vjerojatno jaknu koja je bila inspiracija kostimografkinji.

Sl.41., 42. Prednji i stražnji dio jakne izrađene za film

Sl.43. Originalna jakna iz perioda ranog 19. stoljeća koja je poslužila kao inspiracija

Nakon scene vjenčanja Emma se nalazi na večeri gdje i dalje koristi istu baznu bijelu haljinu na koju dodaje novi gornji dio od baršuna koji se preklapa na grudima u ružičastoj boji i duge kožne rukavice.

Sl.44. Scena prve večernje kombinacije

Sl.45. Scena prvog posjeta gospodina Knightleya

Kasnije iste večeri kada u posjetu dolazi gospodin George Knightley, Emma preko iste bijele haljine oblači novu gornju haljinu u narančastoj boji koja ima plisirane detalje na leđima i kratke rukave. Mašna se nalazi sprijeda, a rukavi bijele haljine proviruju ispod.

S1.46. Isječak na kojem vidimo cijelu narančastu haljinu

U jednome danu Emma ima četiri različita izgleda, svaki za drugu funkciju, koje postiže sa nadopunjavanjem na istu baznu bijelu haljinu. Kroz cijeli film vidimo kombiniranje istih odjevnih predmeta. Prevladava bijela boja i par pastelnih nijansi. U nekim kasnijim scenama kostimografkinja ju oblači u jarke nijanse žute i plave boje.

U idućoj sceni nosi svijetlo plavu prugastu dnevnu haljinu. Haljina ima okrugli dekolte, a na rubu haljine nalaze se ukrasi u obliku listova. Kada podigne haljinu vidimo prvi puta čarape koje nosi ispod. Deblje čarape prikladne za jesen.

S1.47. Svijetlo plava prugasta dnevna haljina

S1.48. Trenutak u kojem vidimo prvi puta čarape i vezice koje ih drže

Bijele haljine se pojavljuju u više scena tijekom filma. Nose ih uglavnom Emma i Harriet. U ovoj sceni vidimo dvije dnevne haljine u bijeloj boji. Emma ima vidljivu žutu podsuknju koja haljini daje blago žutu boju.

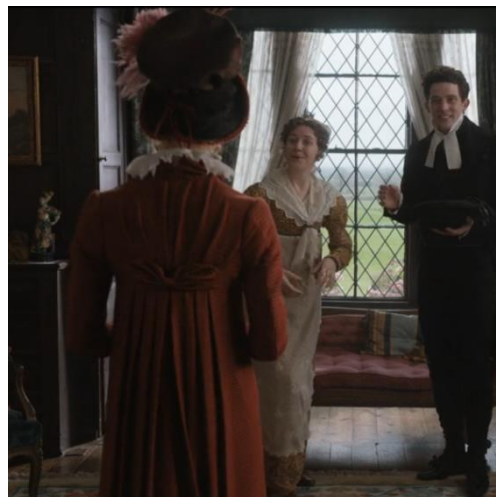

S1.49. Emma i Harriet

U idućoj sceni Emma i Harriet idu u posjetu gospođi Weston. Emma nosi crne kožne čizme, dugi pelisse kaput i detalje poput rukavica i šešira. Kaput je tamne narančaste boje sa pravilnim naborima na leđima, a na liniji struka je mašna. Njezin šešir je zanimljiv, crne boje sa perjem u crvenoj boji.

S1.50. Scena šetnje Emme i Harriet koja nosi tipičan crveni ogrtač, pelerinu također modernu u tom periodu

S1.51. Scena u kojoj vidimo predivne nabore na stražnjem dijelu prvog kaputa prikazanog u filmu

Iduća scena je vrlo dojmljiva vizualno. Emma nosi jarko žuti pelisse kaput. Kaput se kopča na prednjem dijelu sa duplim redom sitnih gumba. Na liniji struka se nalazi traka koja se naprijed veže u mašnu. Ovratnik je podignut, kratak je sprijeda a visok odostraga. Iznad visokog ovratnika proviruje košulja sa plisiranim čipkastim ovratnikom koja lijepo zaokružuje lice. Leđa su remek djelo pravilnih nabora. Rukavi su dugi i uski a preko njih su kratki rukavi. Ispod kaputa nosi bijelu haljinu sa bijelim vezom izvezenog javorovog lista kao ukras na rubu.

Sl.52. Isječak iz filma gdje vidimo prednji i stražnji dio Emmineg žutog kaputa

Emma i Harriet nose kapute koji su po svom dizajnu vrlo slični. Emma kao glavni lik, uvijek u centru pažnje za razliku od skromne i povučene Harriet, nosi kaput u jarkoj boji. Zanimljiva su leđa oba kaputa gdje vidimo dva različita konstrukcijska rješenja. Obje imaju bijelu košulju sa ovratnikom ispod, pripadajuće kožne rukavice i šešire koji odgovaraju cjelokupnom izgledu.

Sl.53., 54. Nakon posjeta trgovini sa tkaninama Emma i Harriet šeću obje obučene u pelisse kaput

Dvije fotografije koje prikazuju žuti kaput i crtež koji je vrlo vjerojatno poslužio kao inspiracija kostimografkinji koja je neke odjevne predmete gotovo doslovno prekopirala sa starih crteža ili sačuvanih predmeta iz tog perioda.

Sl.55. Slika sa Instagram stranice „Cosprop“ studia iz Londona

Sl.56. Stara ilustracija koja je poslužila kao inspiracija

Još jedan zanimljiv kaput koji se pojavljuje u jednoj od scena je plavi kaput sa smeđim krznom. Najprije ga vidimo u sceni gdje ga Emma isprobava, a kaput još uvijek nije dovršen. Zatim ga vidimo tijekom još jedne šetnje. Inspiracija za njega je vrlo vjerojatno također došla od jedne vrlo slične ilustracije.

Žuti i plavi kaput imaju istu konstrukciju, što također vidimo na slici koju je objavio studio koji je izradio kostime za film.

Sl.57. Plavi kaput sa krznom i ilustracija koja podsjeća na njega

Sl.58. Fotografija gotovih kaputa iz filma

Još jedan kaput koji je upečatljiv, napravljen je od karirane zelene tkanine. Sitni karirani uzorak koji je uz prugasti tada bio popularan, jako se dobro uklapa u scene u kojima ga Emma nosi. Vidimo ju opet sa Harriet koja je u istom kaputu dok je Emma uvijek u različitom. Način na koji nam kostimografkinja daje do znanja da je Emma ne samo glavni lik, nego i u centru pozornosti sa svojim izgledom. Ovaj kaput je zanimljiv ne samo zbog izbora tkanine i uzorka, nego i zbog svog kroja. Na prvi pogled se čini jednostavan, ali onda zapažamo proreze tijekom njenog hoda koji djeluju kao da se ne uklapaju idealno u razdoblje u kojem se nalazi film.

Sl.59., 60. Prednji i stražnji prikaz Emminog kariranog kaputa

Sl.61. Prikaz većine Emminih jakni i kaputa iz filma

Ovratnik koji vidimo u jednoj sceni je jedan od mogućih dijelova kostima koji se ne poklapaju sa povijesnim činjenicama, te je time vrlo vjerojatno povijesno neutemeljen. Iako se na nekim starim portretima čini kao da ovratnik stoji sam, vrlo je vjerojatno da je imao nastavak od vrlo tankog i prozirnog materijala. Svrha takvog odjevnog predmeta je bila da pokrije duboki otvoreni dekolte haljine te da posluži kao dodatni ukras koji se vidi ispod kaputa. Gospođa Elton nosi sličan ovratnik koji na prvi pogled izgleda kao da je samostojeći, ali ima nastavak od prozirne organze u istoj boji.

Sl.62., 63. Samostojeći ovratnik koji je najkontroverzniji dio kostima što se tiče povijesne točnosti perioda i gospođa Elton

Primjer vrlo vjerojatno netočnog korištenja boje mogao bi biti slijedeća haljina koju Emma nosi u trenutku kada ju gospodin Knightley zaprosi. Haljina je opet pretežno bijela, ali ima zelene i žute ukrase. Ukras koji upada u oči je traka „ombre“ efekta u žutoj i zelenoj boji. Efekt prelaska iz jedne boje u drugu na traci poput te koju vidimo je malo vjerojatan detalj iz tog perioda.

Sl. 64., 65. Emma kada se prvi put pojavljuje u haljini sa ombre efektom i u sceni prošnje gospodina Knightley

Još jedan primjer doslovnog kopiranja je crvena haljina koju Emma nosi na svečanoj prigodi, plesu. Haljina je duga, malo užeg kroja i ima sitne cvjetne izvezene detalje u kontrastnoj zelenoj boji.

Sl.66. Emma na balu

Sl.67. Haljina koja je iskopirana

Emma posjeduje dvije haljine za posebne prigode, Božić i vjenčanje. Božićna haljina je jedna od najsvečanijih haljina u filmu. Izrađena u više slojeva koji padaju jedni preko drugih, u bijeloj boji sa slojem na kojem se nalaze izvezene srebrne zvjezdice i još jednim poluprozirnim slojem na kojem je uzorak cvijeća također izrađen u srebrnom vezu. Nabrani kratki rukavi upotpunjeni su sa satenskim rukavicama.

Scena vjenčanja je ujedno i zadnja scena filma u kojoj vidimo Emmu u pratnji oca u vjenčanici te par kratkih kadrova sa gospodinom Knightleyem na oltaru.

Sl.68. Božićna haljina

Sl.69. Scena vjenčanja

Sl.70. Ulazak gospodina Woodhousea sa Emmom u crkvu, on u svečanoj verziji odjela, ona u vjenčanici sa visokim šeširom i velom

3.3. GEORGE KNIGHTLEY

Gospodin Knightley je uz Emmu glavni lik filma. Jane Austen ga je u knjizi prikazala kao zemljoposjednika. U početku filma ga prikazuju kao dobrog Emminog prijatelja koji ju voli u svemu ispravljati i zadirkovati. George je prikazan kao suosjećajan i ljubazan lik, koji je za razliku od Emme zreo i odgovoran. Njegov fizički izgled je u skaladu s njegovim statusom u društvu. Iako je glavni muški lik, nije pretjerano elegantan za razliku od sporednog muškog lika gospodina Bartholomewa.

George Knightly kao glavni muški lik kroz scene u filmu mijenja nekoliko različitih odijela ovisno o prigodi. Kao i kod Emme primjećujemo kombiniranje istih odjevnih predmeta više puta.

Prva scena u kojoj upoznajemo gospodina Knightleya je scena u kojoj se oblači uz pomoć svog osobnog batlera, garderobijera. Scena je zanimljiva jer nam daje uvid u sve slojeve koje je jedan muškarac više klase iz onoga vremena oblačio.

Prizor iz prve scene na kojem vidimo sve dijelove kostima razbacane po foteljama.

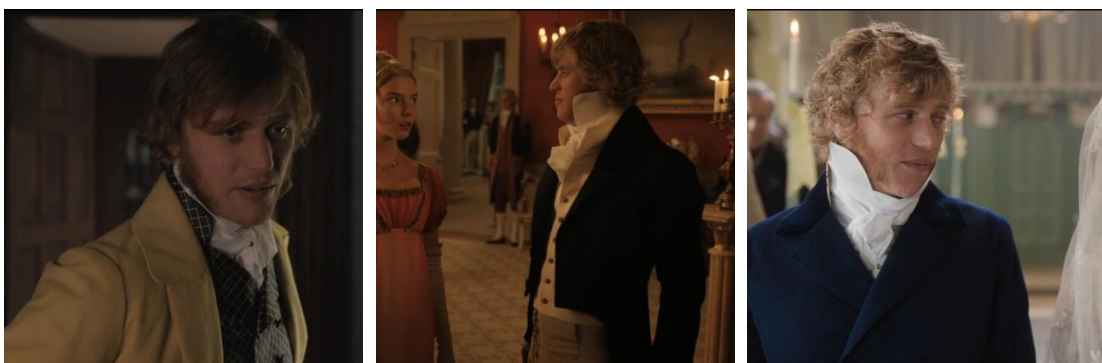

Sl.71. Gospodin Knightley u sceni oblačenja

Sl.72., 73., 74. Slike u nizu od trenutka vezanja kravate, oblačenja kaputa kojeg također vidimo sa stražnje strane gdje se nalaze zanimljivi prorezi na kaputu.

Odjela Georgea Knightleya su uglavnom u zemljanim tonovima poput oker žute nijanse, smeđe ili tamnijih kariranih prsluka. Vidimo ga u dvije svečane prigode, ples na kojem nosi crno odijelo sa bijelim visokim ovratnikom i tamno plavu kombinaciju na vjenčanju. Njegov stil je u skladu sa njegovim jednostavnim karakterom, pojednostavljen, ali dovoljno elegantan da naglasi status koji ima.

Sl.75., 76., 77. Dnevna kombinacija, svečana večera i vjenčanje

Slika na kojoj vidimo Knightleya u jednoj dnevnoj kombinaciji sivo plavog odjela s dvorednim kopčanjem i bež hlača koji svojom konstrukcijom i izborom boje podsjećaju na jednog od prvih muškaraca sa titulom dandy-ja s početka 19. stoljeća, Beau Brummella.

Sl.78. Lijevo na slici gospodin Knightley, desno portret Beau Brummella

3.4. HARRIET SMITH

Harriet je Emmina prijateljica koja provodi s njom većinu vremena. Simpatična i povučena Harriet na početku filma nosi vrlo skromnu odjeću koja evoluirala i mijenja se iz scene u scenu, da bi se krajem filma sve više približila Eminom načinu odijevanja. Njezini kostimi su uvijek slični Emminim, ali uvijek skromniji i jednostavniji u skladu s njenim karakterom.

Prva scena u kojoj upoznajemo Harriet je sa Emmom koja sjedi pored nje u bijeloj haljini. Harriet nosi gornji dio, nešto poput kratke jakne od pletiva u smeđoj boji. Njezin kostim pored bijelog Emminog izgleda puno skromnije. Tijekom cijelog filma imamo samo jednu scenu u kojoj vidimo prikaz dijelova kostima koji se nalaze ispod haljine. Donje rublje koje se sastoji od košulje i korzeta vidimo samo na Harriet. Korzet je autentičnog oblika kakav se nosio na početku 19. stoljeća da bi oblikovao figuru kakva je bila moderna.

Sl.79. Harriet pije čaj sa Emmom

Sl.80. Harriet u korzetu

Harriet se ne pojavljuje puno puta svečano obučena iako ju vidimo kao i Emmu u bijeloj haljini koju kombinira sa jaknama različitih boja. Jedna od takvih je i pastelno zelena jakna koju nosi prilikom odlaska u crkvu. Scena gdje ponovno sjedi pored Emme koja je odjevena u bijeli kaput koji svojom bojom i drugim detaljima naglašava razlike između njih.

Jedina zaista svečana haljina koju nosi Harriet je pastelno žuta haljina kratkih rukava koju kombinira sa dugim rukavicama. Rukavi su kratki i napuhnuti a haljina je napravljena u više slojeva tanke tkanine. Rukavice se čine kao da su napravljene od tanke kože. Modni detalj je jako mala torbica.

Sl.81. Harriet u kratkoj spencer jakni

Sl.82. Harriet u svečanoj odjeći

3.5. SPOREDNI LIKOVI

- GOSPODIN WOODHOUSE

Gospodin Woodhouse je Emmin otac. Vidimo ga u par scena uglavnom odjevenog u sivu boju, te u jednoj sceni u kućnom ogrtaču sa uzorkom lišća.

Sl.83., 84., 85. Gospodin Woodhouse

- ŽUPNIK ELTON I GOSPOĐA ELTON

Župnik Elton i njegova supruga su dva najekscentričnija lika u cijelom filmu po svom karakteru pa tako i odijevanju. Kostimografkinja je ekscentričnom odjećom i frizuram naglasila njihov karakter. Njezine haljine su uglavnom u jarkim bojama, bogate detaljima i ukrasima. Frizura je također neobična na prvi pogled iako se može vidjeti na nekim starim portretima i ilustracijama.

Sl.86., 87., 88. Župnik Elton i njegova supruga

- GOSPOĐA BATES

Gospođa Bates je vrlo pričljiva starija gospođa koja je vrlo često obučena u odjeću sa puno uzoraka i detalja, uglavnom u smeđim zemljanim tonovima ili kontrastnoj plavoj boji.

Sl.89., 90., 91. Gospođa Bates

- GOSPODIN BARTHOLOMEW

Jedini muški lik kod kojeg vidimo par neobičnih cvjetnih uzoraka, uvijek elegantan.

Sl.92., 93., 94. Gospodin Bartholomew

4. LIKOVNA MAPA INSPIRIRANA KOSTIMIMA IZ FILMA

5. ODABRANI KOSTIM ZA REKONSTRUKCIJU

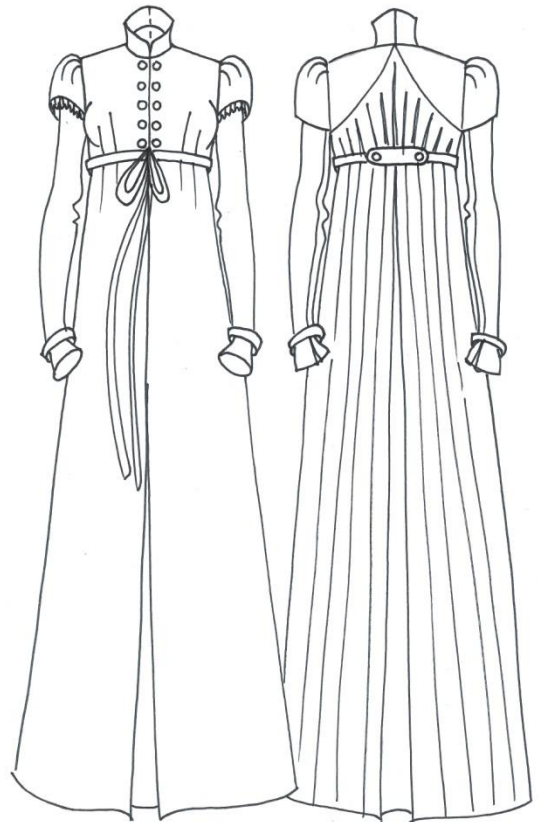
Od svih viđenih kostima u filmu Emma odabrala sam za izradu njezin žuti pelisse kaput. Žuti kaput uz nježno ružičastu jaknu je najpamtljiviji odjevni predmet, ne samo zbog svoje jarke žute boje nego i zbog zanimljivog kroja i konstrukcije. Kaput sam izradila od obojene žutice.

5.1. KONSTRUKCIJA MODELA

Opis modela:

Odabrani model za konstrukciju je model kaputa. Kao osnova za modeliranje modela kaputa sa zadane skice koristi se konstrukcija temeljnog kroja ženskog ogrtača i modeliranje modela ženskog ogrtača s razdjelnim šavovima.

Kaput se sastoji od osam prednjih i devet stražnjih dijelova, rukava iz dva dijela i visokog ovratnika. Rukavi su klasični iz dva dijela sa rasporkom na stražnjem dijelu. Na prednjem dijelu su dva ušitka, rezan je ispod grudi i ima ukrasnu vezicu koja se veže u mašnu i dva reda ukrasnih gumba. Iznad dugih rukava ušiveni su nabrani kratki rukavi. Kaput je plisiran na leđima. Dužina kaputa je do gležnja.

Oznaka veličine 36

Glavne tjelesne mjere:

		1/2	1/4	1/8	1/10	1/20
Tv	168 cm	84	42	21	-	-
Og	84 cm	42	21	10.5	8.4	4.2
Os	66 cm	33	16.5	-	-	-
Ob	90 cm	45	22.5	-	-	-

Konstruktivske mjere

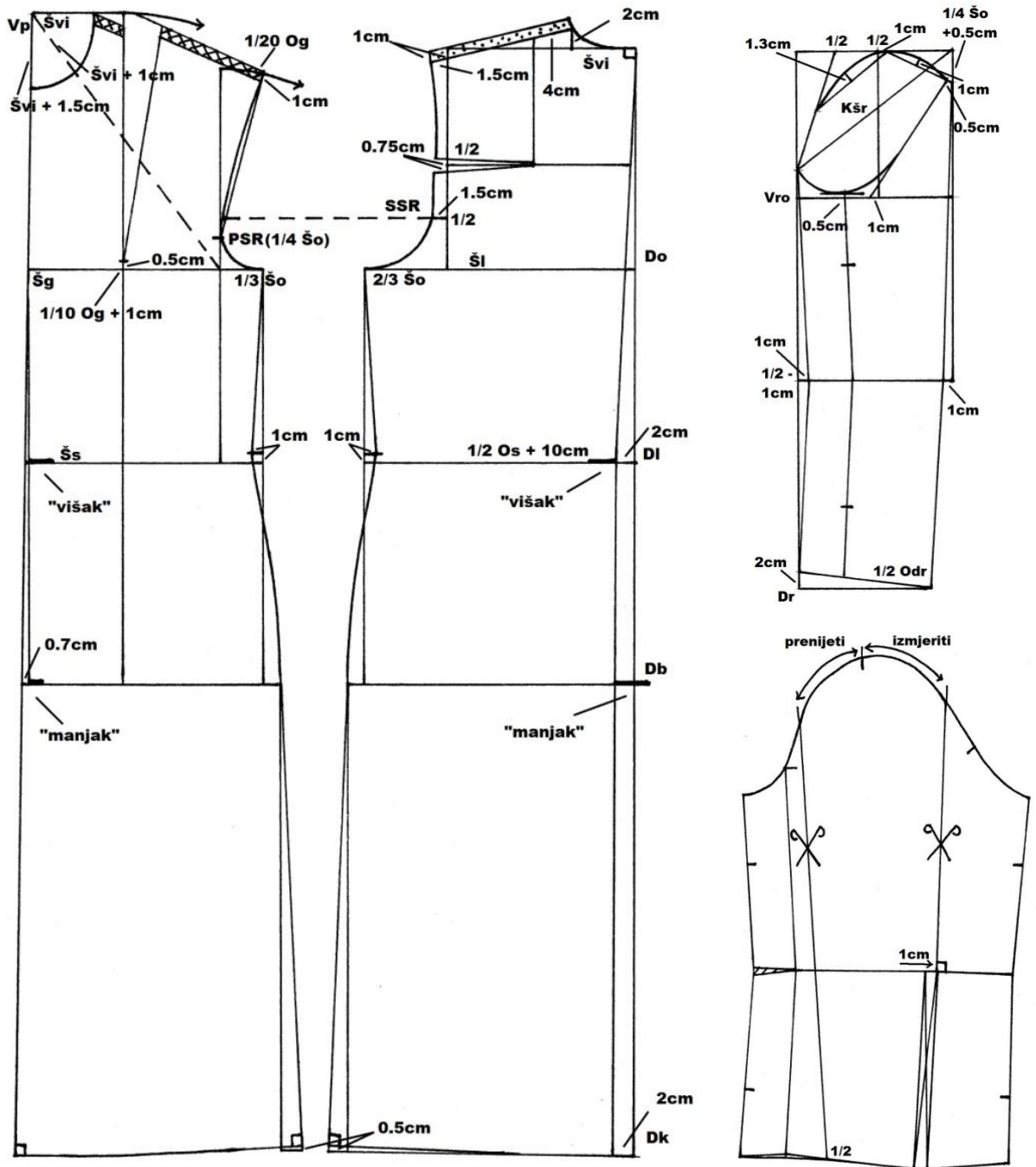
			Dodatak
Do	21.90 cm	1/10 Og + 10.5 cm	+ 3 do 4 cm
Dl	41.00 cm	1/4 Tv – 1 cm	
Db	63.00 cm	3/8 Tv	
Dk	110.00 cm	5/8 Tv + 5 do 10 cm	

Švi	6.20 cm	1/20 Og + 2 cm	
Vp	44.70 cm	Dl + 1/20 Og – 0.5 cm	
Šl	17.50 cm	1/8 Og + 5.5 cm	+ 1.5 do 2 cm
Šo	12.50 cm	1/8 Og – 1.5 cm	+ 3.5 do 4.5 cm
Šg	19.00 cm	1/4 Og – 4 cm	+ 2 cm
Šs	16.50 cm	1/4 Os	

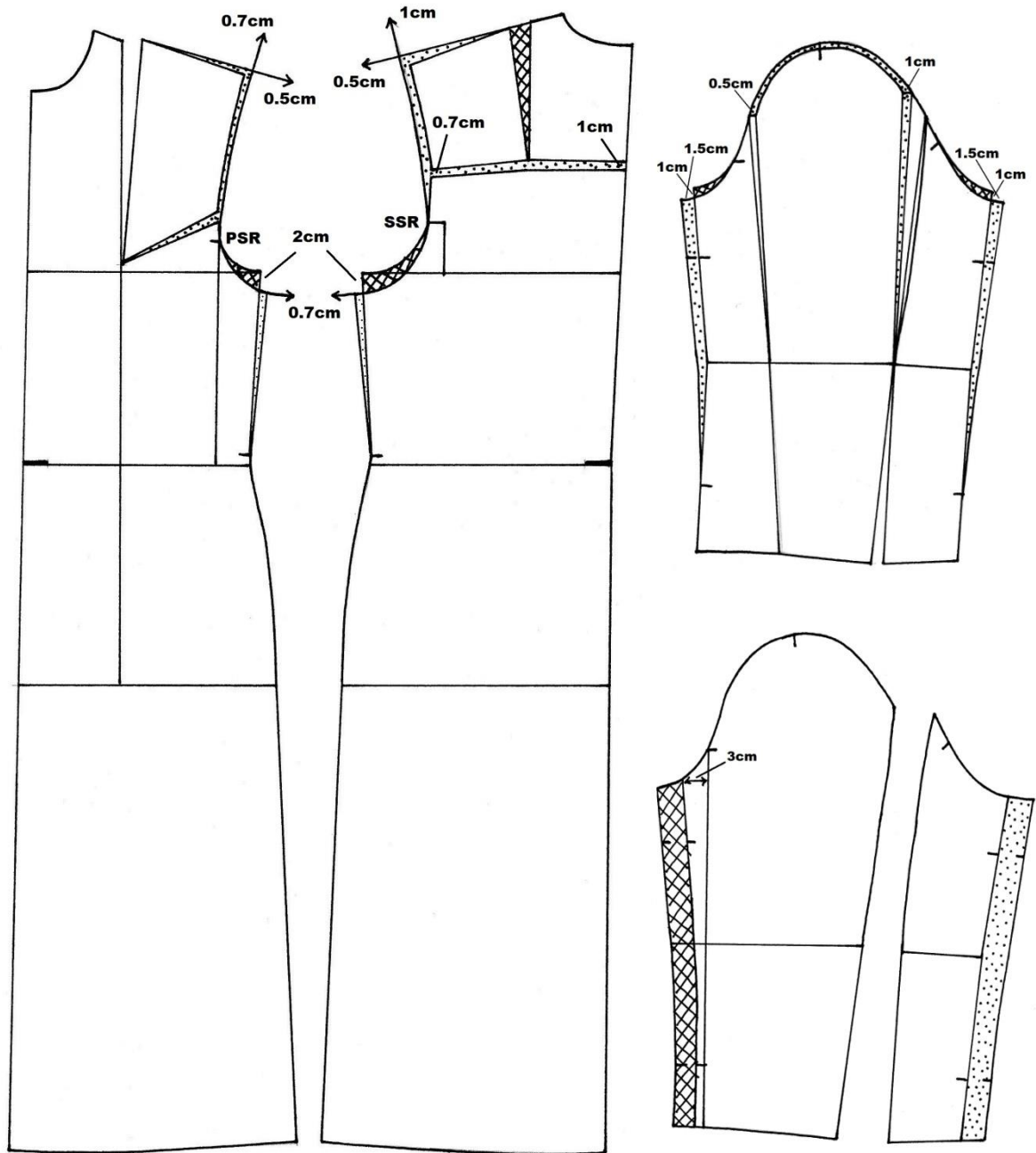
Mjere za konstrukciju rukav

Vri	39.00 cm	Izmjereno na kroju
Oor	46.00 cm	Izmjereno na kroju
Dr	61.00 cm	3/8 Tv – 2 cm
Vro	16.50 cm	1/2 Vri – (2/10 Šo + 0.5 do 1.5 cm)
Kšr	22.00 cm	1/2 Oor – 0.5 do 1 cm
Odr	31.00 cm	

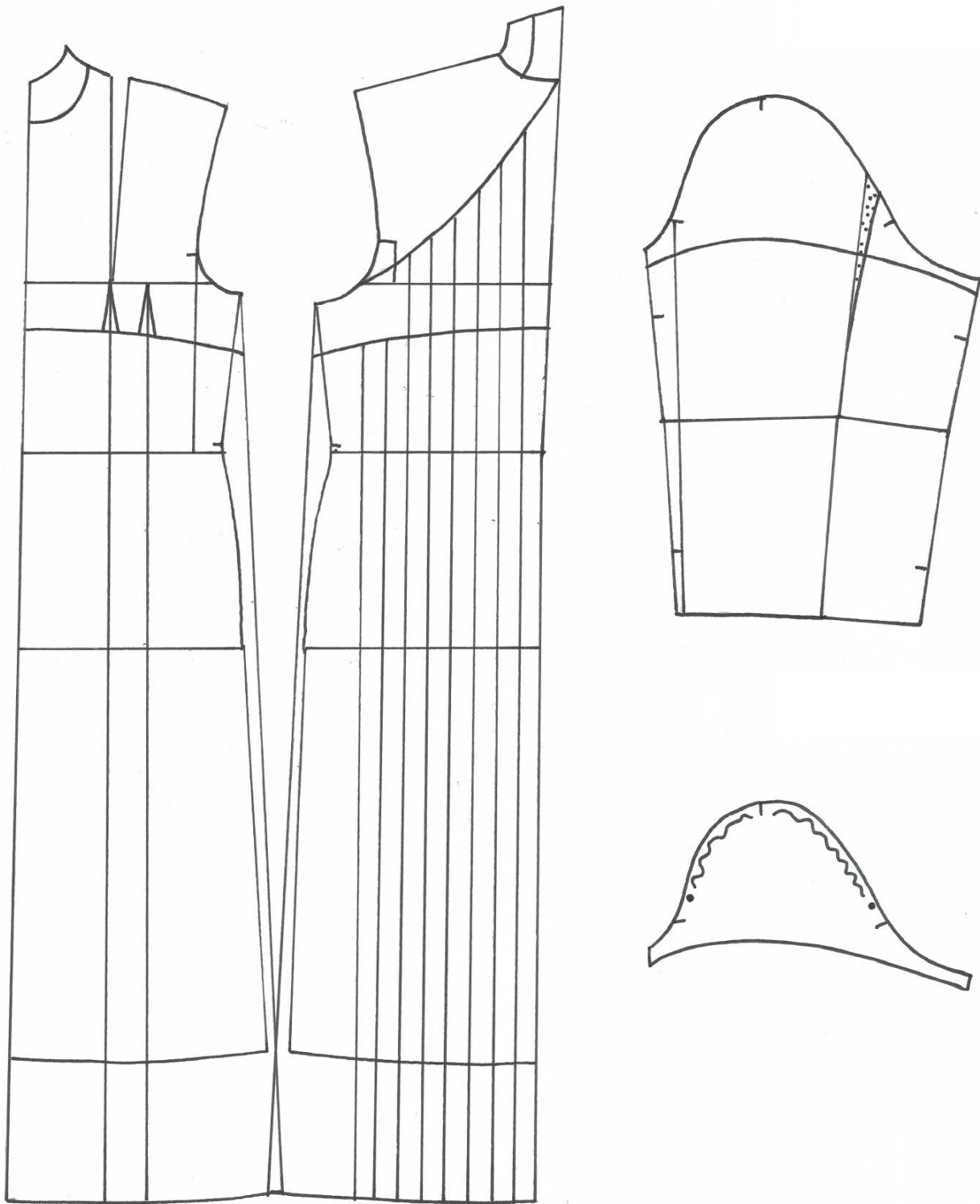
Konstrukcija temeljnog kroja i rukava za ženski ogrtač s razdjelnim šavovima:

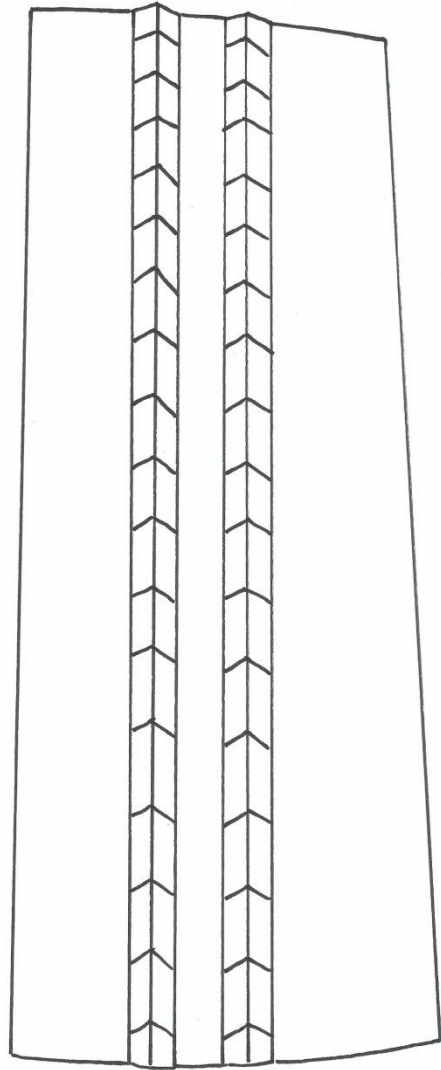
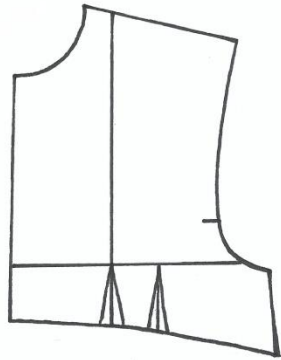

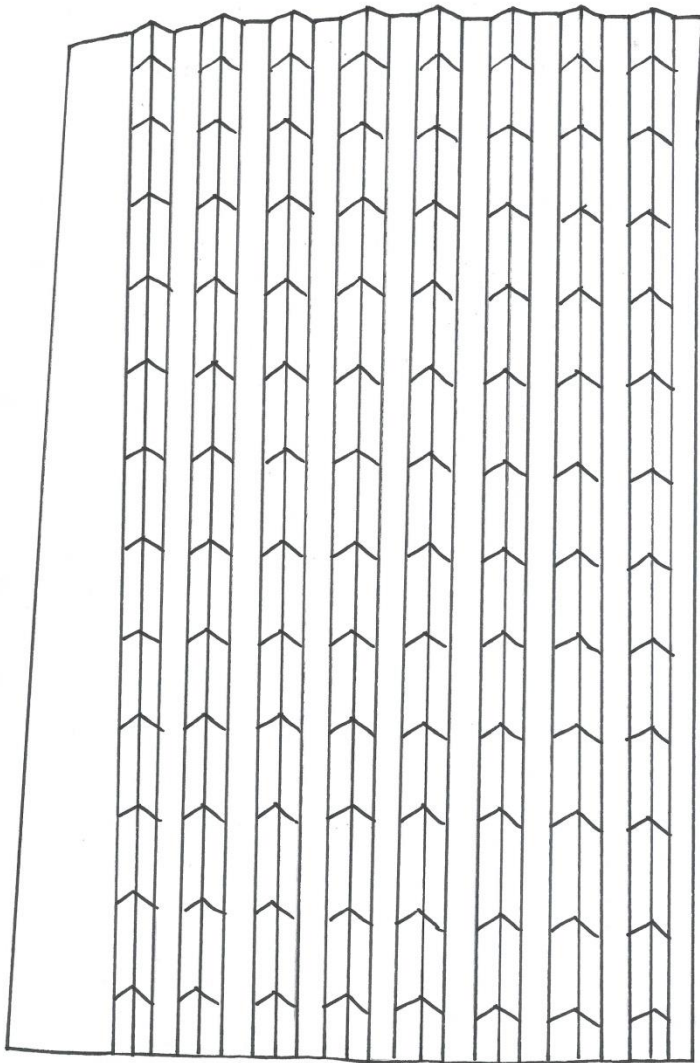
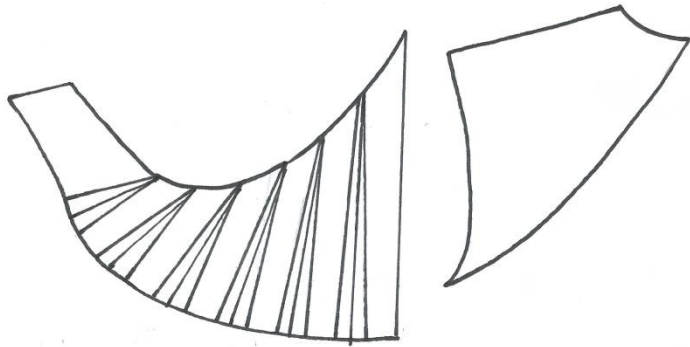
Modeliranje modela ženskog ogrtača i rukava:

Oblikovanje modela ženskog ogrtača prema skici:

5.2. FOTOGRAFIJE IZRAĐENOG KAPUTA

6. ZAKLJUČAK

Poticaj za pisanje diplomskog rada na temu kostimografije filma „Emma“ iz 2020. godine bila je cjelokupna estetika filma i razdoblje unutar povijesti odijevanja koje nisam imala prilike ranije proučavati. Kostimirani filmovi poput ovoga daju nam sliku o odijevanju iz određenog povijesnog perioda. Kostimograf je ključan faktor u vizualnom dijelu filma. On nam opisuje izgled svakog lika i odjećom mu daje karakter opisan u knjizi, scenariju ili viziji režisera. Detaljnom analizom filma „Emma“ i usporedbom sa povijesnim izvorima u obliku ilustracija i fotografija sačuvanih odjevnih predmeta, došla sam do zaključka da kostimografkinja Alexandra Byrne nije puno griješila u svom radu, te nam je vjerno prenijela duh vremena s početka 19. stoljeća. Korištenjem pretežno pastelnih boja, kariranih ili cvjetnih uzoraka koje se idealno uklapaju u scenografiju filma, Byrne nas vizualno uvodi u bajkoviti svijet Jane Austen.

Odjeća u filmu je estetski pojednostavljena, kostimografkinja ne koristi previše detalja, modernih u tom periodu poput čipke, cvjetnih detalja, trakica, uzoraka ili volana, nego stavlja naglasak isključivo na točan oblik i siluetu haljine, jakne ili kaputa. Svi detalji djeluju kao da su pomno promišljeni odabir. Kostimografkinja nam također daje uvid u mnogobrojne mogućnosti kombiniranja odjevnih predmeta kao još jedno zanimljivo obilježje ovog razdoblja.

7. POPIS LITERATURE

Film:

„Emma“ 2020. <https://www.youtube.com/watch?v=qsOwj0PR5Sk>

Popis knjiga:

„Emma“, Jane Austen, Mozaik knjiga 2020.

„Povijest odijevanja“, Francois – Marie Grau, Naklada Jesenski i Turk, 2008.

„Povijest odijevanja na Zapadu: od antičkog doba do kasnog dvadesetog stoljeća“, John Peacock, Golden marketing - Tehnička knjiga, 2007.

„Nineteenth century fashion“, Penelope Byrde, B T Batsford Ltd, 1993.

„History of costume“, Hugh Evelyn, Hugh Evelin Prints, 1966.

„A cultural history of dress and fashion, In the age of empire“, Denise Amy Baxter, Bloomsbury Visual Arts, 2018.

„What people wore“, Douglas Gorsline, Random House Value Publishing, 1987.

„The book of costume“, Millia Davenport, Crown; First Edition, 1964.

Popis Internetskih izvora:

Wikipedia, Emma (2020. film)

[https://en.wikipedia.org/wiki/Emma_\(2020_film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Emma_(2020_film))

The Curator's Curio, Movie Costumes: Emma 2020

<https://curatorscurio.com/2020/01/14/movie-costumes-emma-2020/>

Willow and Thatch, Period Drama News and Reviews, The Costumes in Emma. (2020)

<https://www.willowandthatch.com/costumes-in-emma-2020-movie/>

AUSTENPROSE – A JANE AUSTEN BLOG, Costuming in the EMMA. Movie with Fashion Historian Hilary Davidson

<https://austenprose.com/2020/03/12/costuming-in-the-emma-movie-with-fashion-historian-hilary-davidson/>

Wikipedia, 1795–1820 in Western fashion

https://en.wikipedia.org/wiki/1795%E2%80%931820_in_Western_fashion